

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ

О. В. Браславська, І. Г. Рожі,

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

(м. Умань, Україна)

У статті розглянуто основні аспекти професійної підготовки майбутніх учителів

географії у закладах вищої педагогічної освіти та окреслено ряд питань, які потребують

суттєвих змін. Виокремлено потребу інтегрування всіх етапів навчально-виховного процесу.

Визначено головну мету професійної діяльності вчителя. Окреслено пріоритети ступеневої

професійної підготовки, безперервного професійного розвитку. Доведено, що майбутньому

вчителю географії необхідна цілісна система орієнтування, яка передбачає розвиток

професійних і особистісних якостей, професійної спрямованості, компетентності.

Ключові слова: *майбутні вчителі географії, освіта, професійна підготовка, компетентність.*

MAIN ASPECTS OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE GEOGRAPHY TEACHERS

O. V. Braslavska, I. H. Rozhi

The article deals with the main aspects of professional training of future geography teachers

in institutions of higher pedagogical education and outlines a number of issues that need significant

changes. The need to integrate all stages of the educational process was singled out. The main

purpose of the teacher's professional activity is determined. The priorities of the degree

professional training, continuous professional development are outlined. It is proved that the future

teacher of geography needs a comprehensive system of orientation, which involves the development

of professional and personal qualities, professional orientation, competence.

Keywords: *future geography teachers, education, vocational training, competence.*

Систему підготовки педагогів слід розглядати у контексті розвитку

Європейської системи вищої освіти, особливостей її функціонування у тій чи

іншій країні, а також специфіки організації власне професійної підготовки

майбутніх учителів географії. Основний підхід до формування

кваліфікованого

кадрового потенціалу галузі ґрунтується на запровадженні ефективної

системи

безперервної педагогічної освіти на всіх її етапах та за всіма формами

здобуття

освіти, що визначені Законом України «Про освіту»:

- інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева);
- індивідуальна (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж, на робочому місці (на виробництві);
- дуальна [3].

В умовах сучасної соціальної ситуації на тлі глобалізації, екологізації та

потреби у розвитку географічного мислення особистості, демократизації

суспільства, становлення відкритої ринкової економіки, гуманізації та

інформатизації суспільства сфера вищої педагогічної освіти зазнає суттєвих

змін. Так, визначаючи її пріоритети, фахівці ведуть мову про необхідність

надання випускнику фундаментальних знань, вмінь, навичок на сучасному

науковому рівні з найважливіших розділів педагогіки, психології, географії;

озброїти досвідом постійного нарощування компетентності, самовдосконалення, створити умови для особистісного зростання і розвитку творчості й креативності. Визначена мета чітко конкретизована в Державних освітніх стандартах з усіх спеціальностей, тоді як щодо географічної освіти такої визначеності ще немає [4]. Вимоги до рівня підготовки вчителя географії, до його професійних і особистісних якостей, цінностей, професійної спрямованості мислення, здібностей і компетентностей неухильно підвищуються, що виражається, перш за все, у переорієнтації підготовки з функціоналізму на цілісну систему його орієнтування в світі та сформованість життєвої компетентності.

Підготовка майбутнього вчителя географії як предмет наукового дослідження знаходить своє місце у наукових розвідках вітчизняних учених (М. Андреев, І. Барінова, А. Бібик, О. Браславська, О. Бугрій, Л. Вішнікіна, І. Гукалова, І. Душина, М. Елькін, Л. Зеленська, С. Кобернік, В. Коринська, В. Корнеєв, М. Криловець, В. Максаковський, І. Матрусов, О. Надтока, Т. Назаренко, Л. Зеленська, Л. Паламарчук, Л. Покась, В. Самойленко, І. Самойлов, В. Саюк, О. Топузов, О. Топчієв, С. Тросюк та інші. Крім того, «науковці загострюють увагу на різноманітності програм підготовки майбутніх учителів географії, пояснюючи це індивідуальним розвитком освіти, що проходить у певний історичний час і за певних історико-педагогічних умов, у певному національному й етнорегіональному контексті та в певній геополітичній і соціально-економічній ситуації [1, с. 297]. Однак питання розвитку педагогічної освіти саме в ланці підготовки майбутніх учителів

географії, основні її завдання та етапи реформування у наукових дослідженнях висвітлені недостатньо.

Вивчення державних документів, зокрема Національної стратегії розвитку освіти в Україні [2], наукових праць дозволило сформулювати основні завдання, виконання яких сприятиме підвищенню рівня підготовки майбутніх учителів географії до професійної діяльності: модернізація усіх її складових, змісту навчання на всіх етапах та за кваліфікаційними вимогами педагогічних спеціальностей, створення і використання нових технологій навчання, інтегрування етапів освітнього процесу на основі найкращих світових здобутків; удосконалення сучасної інноваційної системи управління якістю підготовки вчителів, системи сертифікації та ліцензування їх професійної діяльності.

Література:

1. Браславська О.В. Європейський досвід реформування географічної освіти. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. Вип. 17. С. 296-304.
2. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки. URL: http://oneu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/nsro_1221.pdf (дата звернення: 10.02.2020).
3. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-19. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 10.02.2020).
4. Стандарт вищої освіти України: Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.11.2019 р. № 1460. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/2019/11/22/2019-11-22-015-B.pdf> (дата звернення: 10. 02. 2020).

